

Czinege Lászlóné- Kisné Albu Zsófia:
A diszlexia terápiája a Fenyvesi Programmal

Számtalan módszerrel, technikai eszközzel próbálnak a szakemberek segíteni a diszlexiás gyermekeken. Magyarországon a többé-kevésbé sikeres eljárások a logopédia oldaláról közelítik meg a problémát. Gyakorló fejlesztőpedagógusként sokszor szembesültünk ezzel a problémával. Így kerültünk kapcsolatba Jeneiné Fenyvesi Erzsébettel, aki bár logopédus, mégis az olvasás oldaláról közelítette meg ezt a problémát.

Azt vallja, hogy „a betűk kapcsolása, a folyamatos olvasás, a szövegértés közelebb áll a tanítói gyakorlathoz, mint a logopédiához. A jó tanító azonban legfőképpen a gyermekekre tekint, így módszer nem lehet sikeres anélkül, hogy helyreállítaná a gyermek önbizalmát.”

Így az évek során kidolgozott egy olyan tanítói gyakorlaton alapuló terápiát, amely mindezt figyelembe veszi: ez a Fenyvesi Program, amelyet mi a saját mindennapi munkánkban alkalmazunk.

A diszlexia kialakulásának első és legfontosabb tünete a betűk felcserélése. Ha az olvasás tanulásánál nem rögzülnek megfelelően a tanult betűk, a gyermek fejében zűrzavar lesz. Leggyakoribb a b-d felcserélése, nem véletlenül, hiszen ezek a betűk egymásnak tükörképei; az optikai képük nagyon hasonló, s akinél a jobb-bal differenciálása nem tökéletes, ez a probléma törvényszerűen megjelenik. Tovább nehezíti a felismerést, hogy a cserével gyakran új értelmes szó jön létre (bal-dal). Gyakran előfordul az egymáshoz közel képzett magánhangzók cseréje: ö-ü, a-e. A felcserélés itt is a b-d cseréjéhez hasonló problémákat okoz: öt-üt, lap-lep.

A gyermek megpróbálja megoldani a helyzetet a maga módján: kihagy, betold szótagokat, sőt egész mondatokat. Nem érti az olvasott szöveget, nem érzékeli a magyar nyelvben oly fontos ékezeteket, toldalékokat. Ezek a hibák, s az ö-ü felcserélése az írásában is megjelennek, a helyesírása értékelhetetlenné válik. Sok esetben nem érzékeli a szavak, mondatok kezdetét és végét, ezért egybeírja azokat, nem használja a mondatvégi írásjeleket.

A Fenyvesi Programmal a diszlexia javítása egyéni foglalkozás keretében zajlik, heti egy alkalommal. A foglalkozás ideje 60 perc. Ehhez járul hozzá az otthoni gyakorlás, ami naponta 20 perc.

A speciális gyakorlatokkal a betűk felcserélése 4-5 foglalkozás alatt kijavítható. A gyermek kezdi megérteni, amit olvas; bár lassan, tagolva, de már azt olvassa, ami oda van írva. Napról napra gyakorlással az olvasási technikája erősödik és olvasása egyre dinamikusabbá válik. Ráérez arra, hogy képes megtanulni olvasni és társaival együtt dolgozni.

A javítás első lépcsője a betűtévesztés megszüntetése. Az eddigi eredmények tükrében a betűtévesztés megszüntetése magával hozza a betűkihagyások vagy betoldások elmaradását. Következő lépés a helyes másolási technika megtanulása, alkalmazása.

Amennyiben a gyermek elvégzi az otthoni feladatait és együttműködő, akkor 2-3 hónap alatt megtanul olvasni, s csak a szorgalmán és a képességein múlik, milyen eredményt ér el az iskolában.

A betűtévesztés természetesen nem csupán az olvasás és írás javításából áll. A foglalkozás monotonitását fejlesztő gyakorlatokkal, játékokkal színesítjük. A program mellé egy kifejezetten erre a célra összeállított játékgyűjtemény áll rendelkezésünkre, amely a betűk differenciálásán keresztül felöleli az emlékezet, a gondolkodás, a szókincsbővítés, mondatalkotás fejlesztését, a nyelvtani fogalmakba való bevezetést, a helyesírás szabályainak gyakorlását.

A javítás során fel kell oldani a gyermekekben az olvasási nehézség okozta szorongást, félelmet. A szorongások még azokban a helyzetekben is rontják a teljesítményét, amelyekben egyébként nincsenek problémái.

A javítási program az általánosan alkalmazott feladatok mellett, személyre szóló. Nincs két olyan gyermek, amelyik ugyanazon tüneteket hordozná.

A javítás során a gyermek felzárkózik társaival, képességeinek megfelelően képes teljesíteni. A gyermek és a szülők önbizalma, hite visszatér. A javítás végére kiderül, nem is olyan rossz az az iskola, és a tanító néni sem olyan szigorú, és dicséretet kapni nagyon jó dolog.

A mindennapi munkánk során használjuk azokat a feladatlapokat, melyet Jeneiné Fenyvesi Erzsébet állított össze.

A feladatok több oldalról közelítik meg a betűtévesztés problémáját:

- ékezetek pótlása
- betűvadászat
- betűk pótlása
- szótagok pótlása
- betűdifferenciálások
- hibavadászat

A munkalapon végzett feladatmegoldás mellett hangzó felismerés, differenciálás, szókétyáról való másolás, szókincsbővítés, főfogalom alá rendelés, kakukktojás játék oldja a gyakorlás monotonitását.

Mivel Magyarországon egyre több gyermek küzd a nehezen olvasás problémájával, az ő megsegítésükre alakult meg az **Ábécé Egyesület a Gyermekekért** Jeneiné Fenyvesi Erzsébet vezetésével. Az egyesület segítségével részletesebben is megismerkedhetünk a programmal, s jogosultságot szerezhethetünk a programmal való fejlesztésre.

